

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2019. gada 12. martā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Ineta Ziemele, tiesneši Aldis Laviņš un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 29/2019),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Rīgas domes 2015. gada 28. aprīļa saistošo noteikumu Nr. 146 „Rīgas pilsētas teritorijas kopšanas un būvju uzturēšanas noteikumi” (turpmāk – noteikumi Nr. 146) 3.1. apakšpunktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. un 105. pantam;

1.2. nodrošināt Pieteikuma iesniedzēja datu konfidencialitāti.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka nekustamā īpašuma īpašnieks vai faktiskais valdītājs nodrošina nekustamā īpašuma un tam piegulošās publiskā lietošanā esošās teritorijas – gājēju ietvju, izņemot sabiedriskā transporta pieturvietas, grāvju, caurteku vai zālienu līdz brauktuves malai (turpmāk – piegulošā teritorija) – kopšanu.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par normatīvo aktu vai to daļu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām. Pieteikumā ir apstrīdēta pašvaldības saistošo noteikumu normas atbilstība Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam un 19.² panta pirmajai daļai persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt vienīgi tai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs ir neapbūvēta zemes gabala īpašnieks un ir saukts pie administratīvās atbildības par to, ka viņš kā apstrīdētajās normās minētais subjekts, nekustamā īpašuma īpašnieks, nav nodrošinājis nekustamā īpašuma un tam piegulošās teritorijas kopšanu atbilstoši noteikumu Nr. 146 4.1. un 4.3 apakšpunktam. Savukārt pieteikumā norādīts, ka apstrīdētā norma aizskar Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 91. un 105. pantā noteiktās tiesības. Tādējādi apstrīdētā norma Pieteikuma iesniedzējam ir

piemērota, un pieteikumā ir norādīts uz viņam Satversmē noteikto pamattiesību iespējamo aizskārumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī ja personai šādu iespēju nav.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem secināms, ka Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis visas iespējas aizstāvēt savas aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas pirmo teikumu pieteikumu Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no (datums), kad ir pieņemts un stājies spēkā Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas spriedums, kas atstāja negrozītu Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas spriedumu par Pieteikuma iesniedzējam piemēroto administratīvo sodu. Pieteikums saņemts Satversmes tiesā 2019. gada 21. februārī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtais daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

7. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

7.1. Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka apstrīdētā norma nepamatoti nosaka vienādus pienākumus apbūvēta un neapbūvēta nekustamā īpašuma īpašniekam. Neapbūvēta zemesgabala īpašniekam neesot praktisku iespēju nodrošināt ne vien sava īpašuma sakopšanu, bet arī piegulošās teritorijas sakopšanu. Neapbūvēta zemesgabala īpašniekam uzliktais pienākums esot nesamērīgs. Savukārt pašvaldības izdevumi apkopojot šo teritoriju, esot ievērojami zemāki nekā Pieteikuma iesniedzēja samaksātie nodokļi.

7.2. Satversmes tiesa atzinusi, ka Satversmes 91. pantā ir ietverti divi savstarpēji cieši saistīti principi: vienlīdzības princips – panta pirmajā teikumā – un diskriminācijas aizlieguma princips – otrajā teikumā. (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2018. gada 29. jūnija sprieduma lietā Nr. 2017-28-0306 9. punktu*).

Vienlīdzības princips pieļauj un pat prasa atšķirīgu attieksmi pret personām, kas atrodas atšķirīgos apstākļos, kā arī pieļauj atšķirīgu attieksmi pret personām, kas atrodas vienādos apstākļos, ja tam ir objektīvs un saprātīgs pamats. (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2001. gada 3. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2000-07-0409 secinājumu daļas 1. punktu un 2010. gada 2. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-46-01 7. punktu*). Pamatojot pamattiesību ierobežojuma neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, pieteikumā jānorāda: 1) vai un kuras personas (personu grupas) atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos; 2) vai apstrīdētā norma paredz vienādu vai atšķirīgu attieksmi; 3) vai atšķirīgajai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, proti, vai tai ir leģitīms mērķis un vai ir ievērots samērīguma princips (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 10. jūnija sprieduma lietā Nr. 2010-69-01 17. punktu*). Lai noteiktu, vai un kuras personas atrodas vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos, nepieciešams atrast šīs grupas vienojošo pazīmi (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2018. gada 15. maija spriedumu lietā Nr. 2017-15-01 17. punktu*). Savukārt, lai izvērtētu atbilstību samērīguma principam, jānoskaidro, vai likumdevēja lietotie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai; vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar citiem, personas tiesības un likumiskās intereses mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; vai likumdevēja rīcība ir atbilstoša, t.i., vai

labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par personas tiesībām un likumiskajām interesēm nodarīto kaitējumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2014. gada 13. jūnija sprieduma lietā Nr. 2014-02-01 14. punktu*).

Diskriminācijas aizlieguma princips papildina, precizē un palīdz piemērot vienlīdzības principu konkrētās situācijās. Diskriminācijas aizlieguma principa mērķis ir izskaust atšķirīgu attieksmi, kas balstīta uz kādu nepieļaujamu kritēriju (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2018. gada 29. jūnija sprieduma lietā Nr. 2017-28-0306 9. punktu*). Šādi kritēriji ir, piemēram, dzimums, rase, nacionālā piederība, reliģiskā pārliecība, piederība pie noteiktas sociālās grupas (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 29. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2007-25-01 7.1. punktu*).

Pieteikumā ir norādīts, ka pašvaldība nevar piemērot vienādu regulējumu apbūvēta un neapbūvēta nekustamā īpašuma īpašniekam, jo neapbūvēta zemesgabala īpašniekam neesot praktisku iespēju nodrošināt piegulošās teritorijas kopšanu. Tomēr pieteikumā nav ietverts juridiskais pamatojums tam, ka Pieteikuma iesniedzēja izdalītās personas atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos un ka apstrīdētā norma paredz vienādu vai atšķirīgu attieksmi. Pieteikumā nav arī minēts, vai iespējamajai atšķirīgajai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, proti, vai tai ir leģitīms mērķis un vai ir ievērots samērīguma princips atbilstoši iepriekš minētajiem kritērijiem. Pieteikuma iesniedzēja vispārīgos apsvērumus par, viņaprāt, taisnīgu un atbilstošu regulējumu nevar uzskatīt par juridisko pamatojumu.

Pieteikuma iesniedzējs apstrīdējis apstrīdētās normas atbilstību visam Satversmes 91. pantam, bet nav norādījis, kā izpaustos diskriminācijas aizlieguma pārkāpums.

Līdz ar to pieteikumā nav norādīts juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 91. pantam un pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

7.3. Pamatojot apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 105. pantam, pieteikuma iesniedzējam nepieciešams norādīt: 1) vai apstrīdētajā normā ir ietverts kāds tiesību ierobežojums; 2) vai šis ierobežojums ir noteikts ar

likumu un vai tam ir leģitīms mērķis; 3) vai ierobežojums ir samērīgs ar leģitīmo mērķi (*sal. ar, piemēram, Satversmes tiesas 2009. gada 13. februāra sprieduma lietā Nr. 2008-34-01 17. punktu*). Savukārt, pamatojot apstrīdētajā normā ietvertā pamattiesību ierobežojuma neatbilstību samērīguma principam, pieteikumā jānorāda: 1) vai izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai jeb vai ar izraudzīto līdzekli var sasniegt leģitīmo mērķi; 2) vai šāda rīcība ir nepieciešama jeb vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai ierobežojums ir atbilstošs jeb vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu (*sal. ar, piemēram, Satversmes tiesas 2012. gada 20. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2011-16-01 12. punktu*).

Pieteikumā šāds izvērtējums nav ietverts. Līdz ar to pieteikums arī šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

8. Pieteikumā ir ietverts lūgums nodrošināt Pieteikuma iesniedzēja datu konfidencialitāti.

Satversmes tiesa saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 26. panta pirmās daļas trešo teikumu ir noteikusi kārtību, kādā pieteikuma izskatīšanas stadijā ir izlemjams jautājums par lietas materiālos ietvertās informācijas pieejamības ierobežošanu. Atbilstoši minētajai kārtībai šo jautājumu pieteikuma izskatīšanas stadijā izlemj Satversmes tiesas kolēģija, kura izskata attiecīgo pieteikumu (*sk. Satversmes tiesas rīcības sēdes 2016. gada 22. novembra lēmumu „Par kārtību, kādā pieteikuma izskatīšanas stadijā izlemjams lūgums ierobežot pieteikumā ietvertās informācijas pieejamību”*).

Lieta Satversmes tiesā netiek ierosināta. Saskaņā ar likuma „Par tiesu varu” 28.³ pantu pieteikums un tam pievienotie dokumenti, pēc kuru izskatīšanas pieņemts lēmums par atteikšanos ierosināt lietu, ir ierobežotas pieejamības informācija. Lēmums par atteikšanos ierosināt lietu var tikt publicēts Satversmes tiesas mājās lapā, aizklājot fizisku personu identificējošus datus.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja lūgums ir noraidāms.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu un 26. panta pirmo daļu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 29/2019).
2. Noraidīt šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādīto lūgumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

I. Ziemele